

**A SUGGESTION ON THE SPECIAL FIELD
QUALIFICATIONS OF THE TEACHERS
WORKING IN TEACHING TURKISH AS A
FOREIGN LANGUAGE**

**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Görev Yapacak
Öğretmenlerin Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Bir Öneri
Erol BARIN¹ - Önder ÇANGAL² & Umut BAŞAR³**

Abstract

Teaching Turkish as a foreign language is gaining importance day by day. Therefore, there is a rising need for Turkish teachers to work in this field and it is clear that the short - term certification programs opened by a lot of universities in teaching Turkish as a foreign language is trying to fulfil this need. However, there is not any standard in the contents of these certification programs. Since there is no separate undergraduate program of the profession of teaching Turkish as a foreign language and the research studies related to this discipline are limited to postgraduate programs, some problems about the implementation process can happen. It affects the quality of education in the Turkish courses negatively. The teachers working in the field of teaching Turkish as a foreign language should have the knowledge of the special field and the general culture as well as the pedagogical formation. It is known that the special field qualifications for teaching Turkish as a mother tongue have been established by the Ministry of National Education but the special field qualifications for teaching Turkish as a foreign language have not been established by a governmental organization yet. In this study which is a descriptive research, 'the Special Field Qualifications for Teaching Turkish as a Foreign Language' were created in accordance with the present special field qualifications prepared by Ministry of National Education. It is hoped that this research should also provide a basis for the undergraduate program of the profession of teaching Turkish as a foreign language.

Key Words: Teaching Turkish as a Foreign Language, Teacher Education, Special Field Qualifications.

Özet

Yabancılar Türkçe öğretimi gün geçtikçe önem kazanmakta, Türk dili günden güne daha fazla talep edilir hâle gelmektedir. Bu taleple birlikte alanda görev yapacak Türkçe öğretmeni ihtiyacı da artmakta, alandaki açığın birçok üniversite tarafından açılan kısa süreli yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifika programlarıyla doldurulmaya çalışıldığı görülmektedir. Ancak düzenlenen söz konusu sertifika programlarının içeriklerinde bir standart olmadığı göze çarpmaktadır. Yabancılar Türkçe öğretimi öğretmenliğinin farklı bir alan olarak henüz lisans düzeyinde ele alınmamış olması ve bu disipline özgü çalışmaların lisansüstü düzey ile sınırlı kalması uygulamaya dönük bazı sorunları beraberinde getirmektedir. Bu durum düzenlenen Türkçe kurslarındaki eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir.

¹ Yrd. Doç. Dr., Başkent Üniversitesi, erolbarin@gmail.com.

² Okt., Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi, ondercangal@hotmail.com.

³ Okt., Yunus Emre Enstitüsü Kabil Türk Kültür Merkezi, umutbasar_35@hotmail.com.

Article History:

Received

05/10/2017

Received in revised form

05/10/2017

Accepted

02/12/2017

Available online

15/12/2017

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışacak olan öğretmenlerin, pedagojik formasyon bilgisinin yanı sıra özel alan ve genel kültür bilgisine de sahip olması gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ana dili olarak Türkçe öğretimi özel alan yeterliklerinin tespit edildiği bilinmekte, ancak yabancılar Türkçe öğretimi özel alan yeterliklerine yönelik bir çalışmanın devlet eliyle gerçekleştirilmediği anlaşılmaktadır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığının hazırlanmış olduğu mevcut özel alan yeterlik çalışmalarından hareketle hazırlanan "Yabancılar Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri" bulunmaktadır. Toplamda 9 tablodan oluşan çalışmanın, ilerleyen yıllarda kurulmasının tavsiye edildiği "Yabancılar Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı Lisans Programına" da temel oluşturması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılar Türkçe Öğretimi, Öğretmen Yetiştirme, Özel Alan Yeterlikleri.

Giriş

Türkçe, yabancılar ağırlıklı olarak yurt içinde üniversiteler bünyesindeki Türkçe Öğretim Merkezlerinde, yurt dışında ise Türkoloji bölümleri ile Yunus Emre Enstitüsü tarafından açılan kültür merkezlerinde öğretilmektedir. Ancak yabancılar Türkçe öğretimi disiplini ile ilgili işbirliğiyle hazırlanmış ortak bir program bulunmamaktadır. Bu konu devlet politikası hâline getirilmediği için alana özel temel ilkeler belirlenememiştir. Türk diline ve kültürüne hâkim, yeterli bilgi birikimine sahip öğretmenler yetiştirmek amacıyla özel programlar yapılamamış, ihtiyaca yönelik materyaller hazırlanamamıştır. Bu da yürütülen çalışmalarda aksaklıklara neden olmaktadır. (Mete, 2012b: 224). Söz konusu aksaklıklar arasında yabancı dil olarak Türkçe öğretecek olan nitelikli öğretmenleri yetiştirme meselesi de bulunmaktadır.

Günümüzde gerek dünya genelinde gerekse Türkiye özelinde yabancı dil olarak Türkçe öğretimine olan gereksinim gitgide artmakta, bu da alanda çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. Ancak Kavcar'ın (2002:1) da belirttiği üzere öğretmen yetiştirmek çok boyutlu ve kapsamlı bir meseledir. Adayların seçilmesi, hizmet öncesinde ve sırasında eğitilmesi gibi konular öğretmen yetiştirme kavramının içindedir. Öğretmen, eğitim sisteminin en önemli unsurudur. Çünkü nitelikli bir eğitimi, ancak gerekli yeterliklere sahip öğretmenler verebilir. Yabancılar Türkçe öğretmenliği ayrı bir dal olarak kabul edilerek bu branşın gereklilikleri üzerinde düşünülmelidir. Barın'a göre (2010) alanda çalışacak öğretmenler bazı niteliklere sahip olmalıdır. Bu öğretmenleri yetiştirecek akademisyenlerin de alanda tecrübe kazanmış, dil öğretimine yönelik modern yöntem ve teknikleri bilen alan uzmanı bireyler olması gerekmektedir. Nurlu'ya (2011:449) göre de yabancılar Türkçe öğretimi konusu bağımsız bir alan olarak uzman kişilerce bilimsel bir yaklaşımla yapılmalıdır.

Mete (2012a:107) tarafından yabancılar Türkçe öğreten veya öğretmiş 54 öğretmen üzerinde yapılan bir çalışmada, söz konusu öğretmenlerin mezun oldukları bölümlerin birbirinden farklı olduğu, dörtte birine yakınının Türkoloji temelli olmadığı ve çeşitli yabancı dillerden geldiği, bazılarının ise yabancılar Türkçe öğretimi alanında özel eğitim almadıkları ve deneyerek öğrenmenin zorluklarını yaşadıkları ortaya konulmuştur. Karababa (2009:270) ise üniversitelerde lisans düzeyindeki Türkçe Eğitimi, Dilbilim ve Türk Dili ve Edebiyatı Bölümlerinin lisans ve lisansüstü programlarının içerik olarak, yabancılar Türkçe öğretimi gerekliliklerini yerine getirecek ve bu alanda çalışacak öğretmenleri yetiştirecek yeterlikte olmadığını belirtmektedir. Dolayısıyla sahada sorunsuzca görev yapabilecek nitelikli öğretmenleri yetiştirmek için konunun ciddi olarak ele alınması ve kısa süreli çözümler ile geçiştirilmeden üzerinde durulması gereklidir.

1. Amaç

İngilizcenin yabancı dil olarak öğretimi alanına bakıldığında öğretmen yeterlikleri üzerine yapılan çalışmalar dikkat çekmektedir. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında ise bu konudaki çalışmalar sınırlı sayıdadır. Makalede mevcut çalışmalardan hareketle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi özel alan yeterlikleri için bir öneri hazırlanmış, bu öneriyle alanda gerçekleştirilecek benzer çalışmalara yol göstermek amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Çalışma nitel araştırma yaklaşımına göre hazırlanmıştır. Bu yaklaşımda istatistiksel işlemler veya sayısal araçlar kullanılmaksızın veriler değerlendirilir (Altunışık vd., 2005).

Çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı tarafından tespit edilen ana dili olarak Türkçe öğretmeni alan yeterlikleri ve yabancılara Türkçe öğretimi alanında gerçekleştirilen yeterlik çalışmaları incelenmiş, buradan hareketle “Yabancılara Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri” belirlenmiştir.

3. Yabancılara Türkçe Öğretmeni Yetiştirme

Türkçe öğrenmek isteyen yabancı sayısındaki artış, doğal olarak alanda çalışacak daha fazla öğretmene ihtiyaç duyulmasına neden olmuştur. Boylu ve Başar (2016) tarafından yapılan bir çalışmada Türkiye genelinde 85 adet Türkçe Öğretim Merkezi tespit edilmiştir. Bu merkezlerde çeşitli gerekçelerle Türkiye’de yaşayıp dil öğrenmek isteyenler ve Türkiye’de eğitim alacak olan veya almak isteyen yabancılar Türkçe öğrenmektedir. Nitekim Yüksek Öğretim Kurulu verilerine göre 2015-2016 eğitim-öğretim yılında 87.629 yabancı uyruklu öğrenci Türkiye’de eğitim almıştır (Yüksek Öğretim Kurulu, 2016). Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü’nün kurulduğu günden bu yana 40 ülkede 50 merkezde yürüttüğü Türkçe kursları ile 47 bin 885 kişiye, “Seçmeli Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Projesi” kapsamında da 33 bin 376 kişiye Türkçe öğrettiği ve 2011 yılında başlatılan Türkoloji Projesi çerçevesinde Türkçe öğrenen öğrenci sayısının ise 18 bini aştığı görülmektedir (Yunus Emre Enstitüsü, 2017). Orta Doğu’daki gelişmeler neticesinde son yıllarda ülkemize yaklaşık 3 milyon mülteci misafir olarak giriş yapmıştır. Devlet eliyle gerçekleştirilen çeşitli projelerde bu mülteciler Türkçe öğrenmektedir. Yine yurt dışındaki Türkoloji bölümleri de göz önüne alındığında alanda çalışacak öğretmenlere duyulan ihtiyacın fazlalığı ortaya çıkacaktır.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanı için öğretim programları, ders materyalleri ve multimedya araç-gereçleri gibi unsurlardan yararlanma hususunda belli bir mesafenin kat edildiği görülmekte, ancak alanda çalışacak öğretmenlerin yetiştirilmesi konusunun henüz çerçevesinin çizilmediği ve bu konuda bir standart olmadığı görülmektedir. Çeşitli üniversitelerde son yıllarda açılmaya başlanan ve lisansüstü düzeyde eğitim veren “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi” programları bu konudaki gereksinimi gidermeye çalışmaktadır. Buna rağmen Türkçeyi yabancı dil olarak öğretecek donanıma sahip öğretmen gereksinimini karşılamak için eğitim fakültelerinde lisans düzeyinde programların açılması gerekmektedir. (Can, 2011: 186’dan aktaran Göçer, 2013: 178). Bu bağlamda Nurlu (2011), Uçgun (2013) ve Kana vd. (2016) tarafından “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Lisans Programı” taslaklarının hazırlandığı görülmektedir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığınca 2010 yılında düzenlenen bir çalıştayda da yabancılara Türkçe öğretimi alanı ve bu alanın öğretmenliğinde görülen karışıklıklar ve eksiklikler aşağıdaki gibi ortaya konulmuştur:

1. Mevcut Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe Eğitimi Bölümü v.b. lisans programları; yurt dışında yaşayanlara, Türk soylu ve akraba topluluklara ve yabancılara Türkçe öğretimi amaçlanarak kurulmamıştır.
2. Ülkemizde, yabancılara Türkçe öğretimi alanına yönelik bağımsız bir lisans programı yoktur.
3. Üniversitelerde az sayıdaki lisansüstü programların içeriği ve kapsamı birbirleriyle uyumsuzdur.
4. Bakanlık tarafından yurt dışında Türkçe öğretimi amacıyla görevlendirilen öğretmenlere yönelik eğitim programları ihtiyacı karşılamamaktadır.

5. Alanda çalışan kurumlar arasında iş birliği bulunmamaktadır (MEB, 2010'dan aktaran Mete, 2012b: 12).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi öğretmenliğine ilişkin Yavuz (2013:1465) alanda görev yapan öğretmenlerin eğitim alt yapılarının farklı olduğunu belirtmekte; ana dillerinin Türkçe olması dışında İngilizce, Fransızca, Almanca, Türk Dili ve Edebiyatı ve Türkçe Öğretmenlikleri v.b. bölümlerden mezun olan öğretmenlerin ortak noktasının olmadığını ifade etmektedir. Yabancılar Türkçe öğretimi dışında hiçbir öğretmenlik dalında birbirinden bu denli farklı disiplinlerden gelen öğretmenlerin görev yaptığı bir branşın olmadığı ileri sürülebilir. Türkçe konuşmak, Türkçeyi bilmek veya Türk olmakla yabancı dil olarak Türkçe öğretmenin birbirinden farklı olduğu dikkate alınmalıdır.

Üniversiteler alandaki öğretmen ihtiyacına cevap verebilmek adına son yıllarda artan bir hızla "Sertifika Programları" düzenlemektedir. Ayrıca Yunus Emre Enstitüsü de belirli aralıklarla sertifika programları açmaktadır. Son zamanlarda bazı özel dil merkezlerinin de maddi kazancı önceleyen bu türden sertifika programları açmaya başladığı dikkat çekmektedir.

"Altun (2015) tarafından hazırlanan "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifika Programları" tablosu incelendiğinde 2015 yılında 13 kurum tarafından sertifika programı düzenlendiği, programların ders saatlerinin 50 saat ile 96 saat arasında değiştiği, program ücretlerinin 650 Lira ile 1500 Lira arasında olduğu, başvuru yapabileceklerin de kurumdan kuruma "Yabancılar Türkçe öğretimine ilgi duyan herkes" veya "üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı, Çağdaş Türk Lehçeleri, Dilbilim ve Türkçe Öğretmenliği Bölümlerinden mezunlar ile bu alanlarda yükseköğretim görenler" şeklinde farklılık gösterdiği göze çarpmaktadır" (Kana vd. 2016: 1131). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifika programlarının içeriklerine göz atıldığında "Türkçenin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri ve Önemi" veya "Diksiyon ve Hitabet" seminer konularının olduğu (Altun, 2015) dikkati çekmektedir. Zikredilen iki seminer konusunun sertifika programında oluşu hedef kitlenin niteliği, alt yapısı ve ihtiyaç duyduğu bilgiler açısından bazı ipuçları vermektedir. Birkaç hafta gibi kısa bir sürede özellikle Türkoloji dışından gelen ve Türkçe alan bilgisine sahip olmayan katılımcıların bulunduğu sınıflarda, yabancılar Türkçe öğretecek nitelikli öğretmenleri yetiştirmek kolay olmayacaktır. Yağmur'a göre (2011:223) Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi özel bir alandır. Alanda çalışacak öğretmenler için özel akademik programların hazırlanması gerekmektedir.

4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Alan Yeterlikleri

Yeterlik, bir işi yerine getirme gücünü veren özel bilgi veya ehliyet şeklinde tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, 2011:2584). Mesleki yeterlik, bir mesleğe özgü vazifelerin yerine getirilebilmesi için gereken mesleki beceri, tutum ve bilgiye sahip olma durumudur (MEB: 2006). Öğretmenlik mesleği genel yeterliği ise mesleği verimli ve etkili biçimde yapabilmek için gereken genel beceri, tutum ve bilgiler olarak değerlendirilir (MEB: 2006). Eğitimin önemli bir değişkeni olarak öğretmenin hem öğretmenlik alan bilgisine ilişkin yeterliği hem de özel alan yeterliği hedef kitlenin başarısı üzerinde doğrudan etkilidir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2008) tarafından, alan öğretmenleri ve ölçme değerlendirme uzmanlarından oluşan bir çalışma grubuyla ana dili olarak Türkçe Öğretmenliği Özel Alan Yeterliklerinin belirlendiği görülmektedir. Yabancılar Türkçe öğretimi henüz ayrı bir öğretmenlik dalı olarak kabul edilmediğinden alandaki ihtiyacı karşılamak üzere eğitim fakültelerinde öğretmenlik bölümü yoktur. Bu nedenle alana ilişkin özel alan yeterliklerini belirlemeye yönelik devlet eliyle bir çalışma gerçekleştirilmemiştir.

Mete (2012b), “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenlerin Özel Alan Yeterlikleri Üzerine Bir Araştırma” isimli doktora tezinde yabancılara Türkçe öğretimi öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri üzerinde çalışmıştır. Alan taramasıyla ulusal ve uluslararası çalışmaları inceleyen Mete, öğretmen yeterliklerini belirlemiş; belirlenen yeterlik ve performans göstergelerine ilişkin yarı yapılandırılmış görüşmelerle uzman görüşü almıştır. Mete, görüşme yoluyla elde ettiği verileri analiz etmiş, “Özel Alan Yeterlikleri Taslağı” oluşturmuştur. Çalışmada Mete, nitel araştırma verilerine dayanan taslaktan hareketle, nicel araştırma yapmak üzere uzman görüşü alarak ilgili bölümlerde görev yapan öğretim elemanlarına uygulamak üzere 5’li likert şeklinde anket hazırlamış, elde ettiği verilerden hareketle sonuç ve önerilere ulaşmıştır.

Yıldız ve Tepeli (2014) tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yeterlilikleri Üzerine Bir Çalışma”da öğretim elemanlarının, öğrenci algularına göre öğretmenlik yeterlikleri; “konu alanına ve alan bilgisine yönelik yeterlikler, öğrenme-öğretme sürecine ve öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlikler, program ve içerik bilgisine yönelik yeterlikler, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi süreçlerinde öğrenme gelişimini izleme ve değerlendirme becerilerine yönelik yeterlikler” şeklinde 4 başlıkta toplanmıştır.

Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesinde (2013) dili kullananların ve öğrenenlerin sahip olması gereken yeterlikler “genel yeterlikler” ve “bildirimsel dil yeterlikleri” olmak üzere iki başlıkta ele alınmıştır. Sınıf içerisinde hedef dili kullanan kişinin öğretim süreçlerini yürütmekle görevli olan öğretici olduğu düşünüldüğünde ders verecek öğreticinin bu yeterliklere hâkim olması gerektiği gerçeği ortaya çıkmaktadır. Metne göre dili kullananların ve öğrenenlerin sahip olması gereken yeterlikler şu şekildedir:

A) Genel yeterlikler

1. *Bildirime dayalı bilgi* (Dünya bilgisi, sosyokültürel bilgi, kültürlerarası bilinç)
2. *Beceriler ve uygulayıcı bilgi*
3. *Kişiliğe ilişkin yeterlik*
4. *Öğrenme yeteneği* (Dil ve bildirişim bilinci, genel sesbilgisel bilinç ve sesbilgisel beceriler, öğrenme teknikleri, sezgisel-deneyimsel beceriler)

B) Bildirimsel yeterlikler

1. *Dilbilgisel yeterlikler* (Sözcük dağarcığı yeterliği, dilbilgisi yeterliği, anlamsal yeterlik, sesbilimsel yeterlik, yazım yeterliği, doğru seslendirme yeterliği)
2. *Toplumbilgisel yeterlikler* (Sosyal ilişkilerin dilsel göstergeleri; nezaket kuralları; deyimler, deyişler, alıntılar, atasözleri; kesit dil farklılıkları; sosyal, yöresel, etnik v.b. değişkenler)
3. *Edimsel (Pragmatik) yeterlikler* (Söylem yeterliği, işlevsel yeterlik) (Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi, 2013: 102-133).

MEB, ilköğretim okullarında hâlihazırda ders vermekte olan öğretmenlere gelişim hedeflerini göstermek amacıyla alana özgü yeterlikleri tespit etmiştir. Çalışmada yeterlik alanı, kapsam, yeterlikler ve performans göstergelerine yer verilmiştir. Bakanlık çalışmada her bir yeterlik için A1, A2, A3 düzeylerinde performans göstergeleri belirlemiştir. Çalışmaya göre göstergeler şu şekildedir:

A1: Öğretmenin öğretim programına yönelik uygulamalarındaki farkındalık ile öğretmenliğe yönelik sahip olduğu bilgi, beceri ve tutumları gösteren performans göstergelerini içerir.

A2: Öğretmenin A1 düzeyindeki yeterliğiyle birlikte, öğretim sırasında edindiği mesleki tecrübelerle programın gereğini yerine getirdiği, etkinliklerini çeşitlendirdiği, öğrencinin beklenti ve ihtiyaçlarını önemseydiği performans göstergelerini içerir.

A3: Öğretmenin A2 düzeyinde geliştirdiği etkinliklerini, farklı değişkenleri de dikkate alarak özgün şekilde çeşitlendirmesini isteyen performans göstergelerini içerir. Bu düzeye gelen öğretmen, kendi yorumuna göre yeni uygulamalarla alanına katkı verebilir; diğer öğretmenler, öğrencilerin aileleri, sivil toplum kuruluşları ve diğer kurumlarla sürekli iş birliği yapabilir (MEB, 2008:1-2).

Aşağıda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tespit edilen ana dili olarak Türkçe öğretmeni alan yeterlikleri ve yabancılara Türkçe öğretimi alanında gerçekleştirilen yeterlik çalışmalarından hareketle hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlilikleri” bulunmaktadır. Toplamda beş yeterlik alanından oluşan çalışmanın, ilerleyen yıllarda kurulmasının tavsiye edildiği “Yabancılara Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı Lisans Programına” da temel oluşturması beklenmektedir.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİ			
Yeterlik Alanı	1. Yabancılara Türkçe Öğretimi Süreçlerini Planlama ve Hazırlama		
Kapsam	Bu alan; yabancılara Türkçe öğretimi süreçlerini planlama, hedefe uygun şekilde ders ortamlarını hazırlama, ders materyali geliştirme ve kaynak çalışmalardan faydalanma uygulamalarını içermektedir.		
YETERLİK	PERFORMANS GÖSTERGELERİ		
	A1	A2	A3
1. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimine uygun planlama yapabilme	– Yabancılara Türkçe öğretimi programı doğrultusunda, hedef kitlenin dil yeterliklerini de dikkate alarak öğretim sürecini planlar.	– Yabancılara Türkçe öğretimi programı doğrultusunda, hedef kitlenin hazırlanmışlık, dil gelişim düzeyi ve öğrenme tarzlarını dikkate alarak öğretim sürecini planlar.	– Öğretim sürecini, hedef kitlenin tamamının bireysel gelişimini göz önünde bulundurarak esnek bir şekilde planlar.
2. Yabancılara Türkçe öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme	– Öğretimin gerçekleştirileceği ortamlarda, öğretim stratejilerine uygun fiziksel düzenlemeler yapar.	– Hedef kitlenin derse olan motivasyonunu ve kazanımlara erişim derecesini artıracak eğitim ortamları oluşturur.	– Öğrenme ortamlarının düzenlenmesinde, hedef kitlenin tamamının ilgi ve gereksinimlerini göz önünde bulundurarak öğrenci merkezli öğrenmeye yönelik ortamlar hazırlar. – Hedef kitlenin birbiriyle ve öğretmenle etkileşim içinde olduğu sınıf dışında da öğrenmeyi ön gören çoklu öğrenme ortamları yaratır. – Hedef kitlenin ilgisini çekebilecek çeşitli sosyal etkinlikler düzenler.

<p>3. Yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecine uygun ders materyalleri ve kaynaklar kullanabilme</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Öğretim sürecinde çeşitli ders materyallerinden yararlanmanın öğrenci başarısına etkisini bilir. - Materyallerin içeriğinin hedef kitlenin dil düzeyine uygun olması gerektiğini bilir. - Öğretim sürecinde dil seviyelerine göre yeni materyaller geliştirir ve kullanır. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin günlük yaşamlarıyla ilişkili olan materyaller kullanır. - Hedef kitlenin yaş, cinsiyet, dil gelişim düzeyi ve öğrenme stillerine uygun işitsel, görsel ve yazılı materyalleri seçerek kullanır. 	<ul style="list-style-type: none"> - Öğretim sırasında kullandığı malzemeleri kullanışlılık, tasarrufluluk, uygunluk ve güncellik bakımından değerlendirerek özgün ders materyalleri hazırlar. - Yabancılar Türkçe öğretiminde içeriğe ve dil seviyesine uygun materyalleri hazırlama konusunda tecrübelerini meslektaşlarıyla paylaşır.
<p>4. Yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve tekniklerden yararlanabilme</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin dil becerilerini geliştirmek üzere uygun dil öğretim yöntem ve tekniklerinden faydalanır. - Gerçek yaşam için örnek durum oluşturabilecek etkinliklere ders sırasında yer verir. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin dil becerilerini geliştirmek üzere kullandığı yöntem ve teknikleri çeşitlendirir. - Gerçek yaşam için örnek durum oluşturabilecek etkinlik, görev ve ödevleri birbirini destekleyecek şekilde düzenler. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin dil becerilerini geliştirecek farklı yöntem ve tekniklerin kullanımında meslektaşlarına rehberlik eder. - Meslektaşlarıyla iş birliği yaparak Türkçenin günlük hayattaki kullanımını geliştirecek özgün etkinlikler tasarlar.
<p>5. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Öğrenmenin daha etkin ve kalıcı gerçekleşebilmesi için teknolojik kaynaklardan yararlanır. - Hedef kitleyi teknolojik kaynaklara erişim için teşvik eder ve kendisi öğrencilere örnek olur. 	<ul style="list-style-type: none"> - Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak yazılımları ve internet kaynaklarını takip eder. - Dil öğretimin kurumunun olanakları dâhilinde hedef kitlenin teknolojik kaynaklardan yararlanabileceği eğitim ortamları oluşturur ve bu kaynaklara eşit erişimlerini sağlar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ihtiyaç duyduğu teknolojik kaynakları dil öğretimine uygunluğu bakımından değerlendirerek etkin kullanılmalarını sağlar.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİ			
Yeterlik Alanı	2. Dil Becerilerini Geliştirme		
Kapsam	Bu alan; yabancılara Türkçe öğreten öğretmenlerin dil öğrenme/öğretme kuramlarını, yöntemlerini ve tekniklerini dil becerilerini geliştirmede kullanmaya yönelik uygulamalar düzenlemeyi; Türkçeyi hedef kitle gereksinimlerini göz önünde bulundurarak doğru ve etkin kullanmayı kapsar.		
YETERLİK	PERFORMANS GÖSTERGELERİ		
	A1	A2	A3
1. Hedef kitlenin etkili dil öğrenme stratejileri geliştirmesine yardım edebilme	– Hedef kitleyi öğretim sürecinde kullanılabilecek farklı dil öğretim stratejileriyle ilgili bilgilendirir.	– Hedef kitlenin öğrenme tarzına uygun öğrenme stratejilerine öğretim sürecinde yer vererek öğrenmeyi yönlendirir.	– Hedef kitlenin öğrenme tarzına uygun farklı öğrenme stratejilerini kullanarak etkili dil öğretimi konusunda meslektaşlarıyla iş birliği yapar.
2. Hedef kitlenin Türkçeyi doğru, etkili ve anlaşılır bir şekilde kullanmasını sağlayabilme	– Türkçeyi akıcı ve doğru kullanmada hedef kitleye model olur. – Hedef kitlenin Türkçeyi akıcı ve doğru kullanmasına olanak sağlayacak durumlar oluşturur. – Türkçenin doğru ve anlaşılır kullanıldığı görsel-işitsel örnekler sunar.	– Hedef kitlenin Türkçeyi farklı durumlarda akıcı ve doğru şekilde kullanabilme becerisini geliştirecek etkinlikler hazırlar. – Hedef kitlenin ilgi ve seviyesine göre Türkçenin doğru, anlaşılır ve akıcı kullanılmasına yönelik uygulamalar yaptırır.	– Meslektaşlarıyla iş birliği içerisinde hedef kitlenin tamamının Türkçeyi etkili ve doğru kullanmasına yönelik kurum içi ve kurum dışı etkinlikler düzenler.
3. Hedef kitlenin dinleme/izleme becerilerini geliştirebilme	– Hedef kitlenin etkili dinlemenin /izlemenin önemini kavramasını sağlar. – Hedef kitlenin dil seviyesine uygun çeşitli dinleme /izleme yöntem ve teknikleri kullanır. – Hikâye, şiir, şarkı, masal gibi farklı türlerdeki metinleri etkinliklerinde kullanır.	– Hedef kitlenin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olarak etkili dinleme/izleme etkinlikleri ve ortamları hazırlar. – Hedef kitlenin farklı yöntem ve teknikleri kullanmasını sağlar. – Hedef kitlenin ilgi ve ihtiyaçlarına göre dinleme amaç, yöntem ve tekniklerini çeşitlendirir.	– Farklı dinleme materyalleri geliştirmede meslektaşlarıyla iş birliği yapar. – Hedef kitlenin tamamının dinleme becerisini geliştirecek etkinlikler üretir ve meslektaşlarına rehberlik eder.

<p>4. Hedef kitlenin konuşma becerisini geliştirebilme</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin kendisini sözlü olarak ifade etmesine fırsat verir. - Hedef kitleyi Türkçe konuşmaya özendirmek için onların ilgi alanlarını belirler. - Hedef kitlenin günlük yaşamda sözel iletişim kurmalarına yönelik etkinlikler hazırlar. - Sesletim çalışmalarında hedef kitleye model olur. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin farklı anlatım biçimleri kullanarak kendisini ifade etmesini destekleyici, dil seviyelerine uygun farklı yöntemleri ve teknikleri kullanır. - Hedef kitlenin farklı anlatım biçimleriyle kendisini ifade etmesine imkân verir. - Konuşma etkinliklerinde hedef kitleyi beden dilini kullanmaya teşvik eder ve uygun etkinlikler hazırlar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin konuşma becerisini geliştirmede kullanılan yöntem ve tekniklerin daha etkili gerçekleştirilmesiyle ilgili meslektaşlarına rehberlik eder. - Hedef kitlenin gerçek hayatta karşılaşılabileceği farklı durumlarda sözel iletişim kurmasını sağlayacak etkinliklerin geliştirilmesiyle ilgili meslektaşlarıyla iş birliği yapar.
<p>5. Hedef kitlenin okuma becerisini geliştirebilme</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Okuma çalışmalarında hazır bulunan kaynaklardan ve malzemelerden yararlanır. - Boğumlama, vurgu ve tonlamaya uygun okumalar yapar. - Hedef kitlenin okuma esnasında boğumlama, vurgu ve tonlamaya dikkat etmesi için farkındalık yaratır. - Hedef kitlenin okuma becerisini geliştirmek amacıyla farklı okuma etkinliklerinden yararlanır. - Okuma etkinliklerinde farklı türden metinler kullanır. 	<ul style="list-style-type: none"> - Okuma etkinliklerinde hedef kitlenin ilgi ve ihtiyaçlarına göre özgün materyaller hazırlar. - Hedef kitlenin okuduğunu anlama, yorumlama, çıkarım yapma, analiz-sentez yapma gibi üstbilişsel becerilerini geliştirmek amacıyla çeşitli etkinlikler hazırlar. - Hedef kitleyi çeşitli okuma yöntemlerini ve stratejilerini kullanmaya teşvik eder. 	<ul style="list-style-type: none"> - Yeni okuma etkinlikleri geliştirme esnasında meslektaşlarıyla iş birliği yapar. - Hedef kitlenin farklı okuma yöntem ve stratejilerini kullanmalarıyla ilgili meslektaşlarıyla iş birliği yapar. - Okuduğunu anlama, yorumlama, çıkarım yapma, analiz-sentez yapma becerilerini geliştirmeye yönelik hedef kitlenin tamamının katılımının sağlandığı etkinlikler düzenler.

6. Hedef kitlenin yazma becerisini geliştirebilme	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin kendini yazılı olarak etkili bir şekilde ifade etmesine olanak sağlar. - Hedef kitlenin yazma becerisiyle ilgili dil bilgisi ve yazım kurallarını öğrenmelerine ve kullanmalarına yönelik etkinlikler düzenler. - Yazmayı özendirecek türden farklı görsel-ışitsel materyaller kullanır. - Farklı yazı türlerini etkinliklerde kullanır ve hedef kitleye örnekler sunar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin kendini yazılı olarak ifade etmesine yönelik hazırlanan etkinlikleri bireyselleştirir. - Yazma çalışmalarında dil bilgisi ve yazım kurallarını doğru olarak kullanmaları konusunda hedef kitleyi teşvik eder. - Yazmayı özendirecek, görsel-ışitsel materyallerle desteklenmiş yeni yazma etkinlikleri tasarlar. - Hedef kitleye farklı yazma türlerinde uygulamalar yaptırır. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin yazma becerisini geliştirmesi amacıyla meslektaşlarıyla iş birliği yapar. - Hedef kitlenin çeşitli türlerde yazdıklarını kurum içi ve kurum dışı ortamlarda sunmaları ve yayınlamaları hususunda onlara rehberlik eder.
7. Hedef kitlenin dil bilgisi öğrenme alanını geliştirebilme	<ul style="list-style-type: none"> - Hedef kitlenin dil bilgisi kurallarını doğru bir şekilde kavramasını sağlar. - Dil bilgisi kurallarının, anlatma etkinlikleri sırasında oldukça önemli olduğunun hedef kitle tarafından anlaşılmasına yardımcı olur. - Dil bilgisi öğretimini kolaylaştıracak farklı türden materyallerden faydalanır. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mevcut materyallerin dışında özgün dil bilgisi öğretimi çalışma kâğıtları hazırlar. - Dil bilgisi öğretiminde sunulan örneklerin gerçek hayata uygun olmasına dikkat eder. - Dil bilgisi öğretiminde hedef kitlenin farklı türlerde dil öğretim stratejileri kullanmasını sağlar. - Dil bilgisi yapılarını hedef kitleye salt kurallarla ezberleterek değil sezdirerek dil becerileriyle iç içe verir. - Hedef kitlenin öğrendiği yapıları tekrar tekrar kullanarak içselleştirmesini sağlar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dil bilgisi kurallarının hedef kitleye öğretimi esnasında meslektaşlarıyla iş birliği içerisinde hareket eder. - Anlatım esnasında hedef kitleyi farklı türden dil bilgisi yapılarını kullanmaya teşvik eder.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNİ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİ			
Yeterlik Alanı	3. Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme		
Kapsam	Bu alan; yabancılarla Türkçe öğretimi süreçlerinde hedef kitlenim öğretim sırasındaki dil gelişimini takip etme, belirleme ve değerlendirme çalışmalarını içermektedir.		
YETERLİK	PERFORMANS GÖSTERGELERİ		
	A1	A2	A3
1. Yabancılarla Türkçe öğretimiyle ilgili ölçme-değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme	<ul style="list-style-type: none"> – Ölçme-değerlendirme uygulamalarının yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programıyla ilişkilendirilmesi gerektiğinin önemini bilir. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ölçme ve değerlendirme uygulamalarını hedef kitlenin bireysel farklılıklarını dikkate alarak düzenler. 	<ul style="list-style-type: none"> – Yabancılarla Türkçe öğretiminde hedef kitlenin süreç sonundaki ve süreç esnasındaki performansını değerlendirir. – Hedef kitlenin dil gelişimini sürekli kılmak için sistematik değerlendirme stratejilerini tespit eder.
2. Yabancılarla Türkçe öğretiminde ölçme-değerlendirme araçlarını ve yöntemlerini kullanabilme	<ul style="list-style-type: none"> – Yabancı dil öğretiminde kullanılan çeşitli ölçme-değerlendirme araçları ile yöntemlerinin geliştirme ve uygulama sürecini bilir. – Yabancı dil öğretiminde, temel dil becerilerine yönelik ölçme-değerlendirme araçlarının kullanılması gerektiğini bilir. – Hedef kitlenin dil gelişimini belirlemek adına kendi hazırladığı ölçme araçlarını kullanabilir. 	<ul style="list-style-type: none"> – Yabancı dil öğretiminde kullanılacak ölçme araçlarını, uygulama sürecine uygun olarak hazırlar. – Ölçme ve değerlendirme araçlarını dört temel dil becerisine değerlendirecek şekilde hazırlar. – Hedef kitlenin dil seviyesini ölçmek üzere hazırlayacağı araçların bilimsel uygunluğuna dikkat eder. 	<ul style="list-style-type: none"> – Öğretim sırasında kullanacağı ölçme-değerlendirme araçlarını kullanışlılık, geçerlik, güvenilirlik açılarından değerlendirerek kullanır. – Yabancılarla Türkçe öğretiminde kullanılacak ölçme-değerlendirme araçları hakkındaki bilgi ve tecrübelerini diğer öğretmenlerle paylaşarak yeni ölçme ve değerlendirme araçları tasarlar.

3. Hedef kitlenin dil gelişimini belirlemek amacıyla ölçme sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim verebilme	<ul style="list-style-type: none"> – Hedef kitlenin dil gelişimine ilişkin ölçme sonuçlarını not veya puan şeklinde rapor hâline getirir. – Hedef kitlenin dil becerilerini gösteren puan veya notları hedef kitleyle paylaşır. 	<ul style="list-style-type: none"> – Hedef kitlenin her bir mensubu için dil gelişim sürecini içeren ayrıntılı bireysel rapor hazırlar. – Değerlendirme sonuçlarından elde ettiği yorumları, eğitim sürecinin niteliğini artırmak adına ilgililerle paylaşır. 	<ul style="list-style-type: none"> – Hedef kitlenin dil becerilerini farklı yönlerden değerlendirmek amacıyla istatistiksel yöntemlerden yararlanır. – Hedef kitlenin dil kazanımlarına ulaşma derecesine göre öğretim programını, öğrenme ortamını ve öğretim sürecini değerlendirir.
4. Hedef kitlenin dil gelişimini belirlemek amacıyla ölçme-değerlendirme sonuçlarını çalışmalarına yansıtabilme	<ul style="list-style-type: none"> – Ölçme-değerlendirme uygulamalarında elde ettiği sonuçların sonraki uygulamalar için önemli olduğunu farkederek. 	<ul style="list-style-type: none"> – Öğretim yöntem ve tekniklerini, öğrenme ortamını ve ders materyallerini değerlendirme sürecinden elde ettiği sonuçlar ışığında yeniden düzenler. – Değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak hedef kitlenin dil becerilerindeki eksiklikleri gidermek adına iyileştirme çalışmaları yapar. 	<ul style="list-style-type: none"> – Ölçme-değerlendirme sürecinin sonunda ulaşılan verileri öğretim yöntemlerine ve tekniklerine yansıtır. – Değerlendirme sonuçlarından hareketle hedef kitlenin ve ailesinin kendilerine yeni öğrenme amaçları belirlemelerine rehberlik eder.
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİ			
Yeterlik Alanı	4. Kurum, Kuruluş ve Kişilerle İş Birliği İçerisinde Çalışma		
Kapsam	Bu alan; yabancılara Türkçe öğretimi süreçlerine destek olmak amacıyla ailelerle ortak çalışma, kurumun öğretim ve kültür merkezi olması, toplumsal liderlik ve kurumdaki organizasyonlara ilişkin uygulamaları içermektedir.		
YETERLİK	PERFORMANS GÖSTERGELERİ		
	A1	A2	A3
1. Hedef kitlenin yabancı dil kullanmanın önemini kavramasında kurum, kuruluş ve kişilerle iş birliği yapabilme	<ul style="list-style-type: none"> – Yabancı dil kullanmanın önemini vurgulayarak hedef kitleyi teşvik eder. 	<ul style="list-style-type: none"> – Çeşitli materyaller veya proje ödevleri vererek hedef kitlenin sınıf dışında da Türkçeyi kullanmalarına olanak sağlar. 	<ul style="list-style-type: none"> – Hedef kitlenin Türkçeyi kullanabilmesi için ailesi, yakın ve uzak çevresindeki kurum, kuruluş ve kişilerle iş birliği içerisinde dil öğrenme ortamları hazırlar.

<p>2. Kurumun öğretim ve kültür merkezi hâline getirilmesi süreçlerinde toplumla iş birliği yapabilme</p>	<p>– Kurumun öğretim ve kültür merkezi hâline getirilmesi süreçlerinde kurumun ve kendi sorumluluğunun farkına varır. – Kurumun öğretim ve kültür merkezi hâline getirilmesi süreçlerinde iş birliği yapılabilecek uygun kurum ve Sivil Toplum Kuruluşlarını (STK) belirler.</p>	<p>– Hedef kitlede yabancı dilde okuma alışkanlığının oluşturulması ve kurumun insanlarla iletişiminin artması için yakın çevredeki kurum ve kuruluşlarla dil öğretimi çerçevesinde iş birliği yapar.</p>	<p>– Hedef kitlenin, öğretmenlerin ve idarecilerin katıldığı öğrenen topluluklar oluşumunu destekleyen ortamlar hazırlar. – Hedef kitleyle beraber iş birliği içinde olunan kurum ve kuruluşlara ziyaretler düzenler.</p>
<p>3. Toplumsal liderlik yapabilme</p>	<p>– Kurumun sosyal, ekonomik ve eğitimsel ihtiyaçlarını önemser. – Kurumun sosyal, ekonomik ve eğitimsel ihtiyaçlarını belirlemede ilgililere yardımcı olur.</p>	<p>– Kurumun ekonomik, sosyal ve eğitimsel ihtiyaçlarını karşılamada çözümler üretir. – Kurumun ekonomik, sosyal ve eğitimsel ihtiyaçlarını karşılamada istekli davranır. – Kurumun ekonomik, sosyal ve eğitimsel ihtiyaçlarını karşılamak için yakın çevredeki şahıs, kurum ve kuruluşlarla iş birliği yaparak etkinlikler düzenler.</p>	<p>– Hedef kitlenin ilgi ve isteklerini dikkate alarak kurumun yapısını gözden geçirir. – Kurumun niteliğini yükseltecek çeşitli öneriler veya projeler üretir.</p>

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ÖZEL ALAN YETERLİKLERİ			
Yeterlik Alanı	5. Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama		
Kapsam	Bu alan; yabancılara Türkçe öğretimi süreçlerini desteklemede öğretmenin mesleki gelişimine ilişkin uygulamaları içermektedir.		
YETERLİK	PERFORMANS GÖSTERGELERİ		
	A1	A2	A3
1. Öğretmenlik mesleği yeterliklerini tespit edebilme	<ul style="list-style-type: none"> – Kendi mesleki yeterliklerini tespit etmek için öz değerlendirme gerçekleştirir. – Öğretmenlik mesleği yeterliklerini tespit etmeye ilişkin uygulamalarını kaydeder. 	<ul style="list-style-type: none"> – Öğretmenlik yeterlikleri temelinde nesnel ön değerlendirme yapar. – Öğretim sürecindeki sınıf yönetimi, materyal hazırlama, ölçme ve değerlendirme v.b. uygulamaların hedef kitle üzerindeki etkilerini tespit etmeye çalışır. – Diğer öğretmenlerin eleştirilerini ve önerilerini dikkate alıp bu doğrultuda mesleki ihtiyaçlarını belirler. 	<ul style="list-style-type: none"> – Dil öğretim sürecinde hedef kitle veya meslektaşlarından gelecek eleştirileri dikkate alır. – Yeterlikleri tespit ederken öğrencilerin, diğer öğretmenlerin ve idarecilerin görüşlerinden faydalanır.
2. Yabancılara Türkçe öğretimine yönelik mesleki ve kişisel gelişimini sağlayabilme	<ul style="list-style-type: none"> – Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili yayınları takip etmede isteklidir. – Bireysel mesleki gelişim planı oluşturur. – Kendisini eksik hissettiği konuları belirleyerek eksiklerini tamamlar. 	<ul style="list-style-type: none"> – Araştırma ve plan yapma, uygulama ve değerlendirme sırasında teknolojiyi kullanır. – Yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili konferans, açık oturum, seminer, söyleşi v.b. toplantılara dinleyici olarak katılır. 	<ul style="list-style-type: none"> – Kişisel tecrübelerini paylaşmak amacıyla konferans, açık oturum, seminer ve bilimsel toplantılara konuşmacı olarak katılır. – Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanıyla ilgili akademik çalışmalar yapar.
3. Mesleki gelişime ilişkin uygulamalarda bilimsel araştırma yöntemlerinden ve tekniklerinden faydalanabilme	<ul style="list-style-type: none"> – Yabancılara Türkçe öğretimi uygulamalarında bilimsel araştırma yöntemlerinin ve tekniklerinin gerekliliğini fark eder. 	<ul style="list-style-type: none"> – Mesleki gelişime ilişkin araştırmalarda bilimsel araştırma yöntemlerine ve tekniklerine dikkat eder. 	<ul style="list-style-type: none"> – Yabancılara Türkçe öğretimine ilişkin bilimsel araştırma yöntemleri ve teknikleri ışığında hazırlanmış kitap, makale, proje gibi ürünler ortaya koyar.
4. Mesleki gelişimine yönelik katıldığı bilimsel uygulamaları sınıf ortamına yansıtabilme	<ul style="list-style-type: none"> – Mesleki gelişime ilişkin gerçekleştirdiği çalışmaları sınıf ortamında uygulayabilmenin gerekli olduğuna inanır. 	<ul style="list-style-type: none"> – Mesleki gelişime ilişkin gerçekleştirdiği araştırmaları öğretim sırasındaki uygulamalara yansıtır. 	<ul style="list-style-type: none"> – Diğer öğretmenlerle, mesleki gelişim araştırmalarının öğretim uygulamalarına yansıtılmasında iş birliği içerisinde hareket eder.

Sonuç

Günümüz Türkiye şartlarında yabancı dil olarak Türkçe öğretecek öğretim elemanı ihtiyacı günden güne artmaktadır. Üniversiteler öğretmen ihtiyacını karşılamak için ücretli sertifika programları düzenlemektedir. Düzenlenen programlara bakıldığında genellikle öğrencilere 4 hafta süreyle teorik ders verildiği, sonrasında öğrencilerden uygulama olarak ders anlatımı gerçekleştirmesi beklendiği görülmektedir. Ücretli olan bu sertifika programlarında genellikle katılımcıların tamamının başarılı olduğu ya da başarısız katılımcı oranının çok düşük olduğu görülmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında çalışacak öğretmenlerin Türk diline ve kültürüne hâkim, öğretmenlik bilgisi yeterli ve Türkiye'yi iyi şekilde temsil edecek bireyler olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Farklı alanlardan mezun olup sertifika programlarına katılan adaylar, dilin yapısını yeterince bilmediği için gerek program sırasında gerekse programı tamamlayıp öğretici olarak sınıfa girdiğinde sorunlar yaşamaktadır. Bu durum sertifika programlarına da etki etmekte, programlardan beklenen verim alınmamaktadır. Düzenlenen programlarda eğitim veren hocaların zaman zaman alanda çalışmamış, tecrübesiz kişiler arasından seçildiği görülmekte, bu durum programların niteliğini olumsuz etkilemektedir.

Sertifika programları öğretmen ihtiyacının karşılanmasında kesin bir çözüm değildir. Farklı üniversitelerde yüksek lisans ve doktora programları olmakla birlikte üniversitelerin eğitim fakülteleri bünyesinde “Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı” altında “Yabancılar Türkçe Öğretimi Bilim Dalı” programları yoktur. Bu durum yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde istenen niteliği ve standardı yakalamayı zorlaştırmaktadır.

Alanda çalışacak öğretmenlerin özel alan yeterliklerinin belirlenmesi ve çalışmaların bu yeterlikler temel alınarak gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2008) öğretmenlerin özel alan yeterliklerinin belirlenmesi ihtiyacından hareketle, alan öğretmenleri ve ölçme değerlendirme uzmanlarından oluşan bir çalışma grubuyla ana dili olarak Türkçe Öğretmenliği Özel Alan Yeterliklerini belirlemiştir. Mete ise (2012b), “Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenlerin Özel Alan Yeterlikleri Üzerine Bir Araştırma” isimli doktora tezinde yabancılar Türkçe Öğretimi özel alan yeterlikleri üzerinde çalışmış; alan taraması ve uzmanlarla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerle “Özel Alan Yeterlikleri Taslağı”nı oluşturmuştur. Mete, nitel araştırma sonuçlarına göre oluşturduğu taslağı nicel araştırma yapmak üzere uzman görüşü alarak alanda görev yapan öğretmenlere uygulanmak üzere anket hâline getirmiş, anketten hareketle sonuçlara ulaşmıştır. Yıldız ve Tepeli (2014) tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yeterlilikleri Üzerine Bir Çalışma”da Türkçe öğretecek öğretim elemanlarının, öğrenci algılarına göre öğretmenlik yeterlikleri; “konu alanına/alan bilgisine yönelik yeterlikler, öğrenme-öğretme sürecine/öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlikler, program ve içerik bilgisine yönelik yeterlikler, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi süreçlerinde öğrenme gelişimini izleme ve değerlendirme becerilerine yönelik yeterlikler” şeklinde dört başlıkta toplanmıştır.

Yabancılar Türkçe öğretimi alanında çalışacak öğretmenlerin yeterliklerin belirlenmesine yönelik çalışmalar mevcuttur. Bununla birlikte devlet eliyle gerçekleştirilecek çalışmalara da ihtiyaç duyulmaktadır. Yabancılar Türkçe öğretimi alanında çalışan tecrübeli akademisyenler ile ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla kurulacak bir komisyonun bu konuda bir yol haritası çıkarması ve öğretmenlerin özel alan yeterliklerini belirlemesi gerekmektedir.

Öneriler

Öğretmenlerin eğitimi, eğitim dünyasındaki tartışmaların eksenini oluşturan temel konulardandır. Çünkü hangi alanda hangi araç-gereçler kullanılırsa kullanılsın, belirlenen amaçlar ne olursa olsun hiçbiri hedefe ulaşmakta insan kadar önemli değildir (Çiftçi, 2011:403). Dolayısıyla eğitimde nitelik artışının öğretmen yetiştirmedeki nitelik artışıyla doğru orantılı olduğu ileri sürülebilir. Öğretmenin niteliğini ise pedagojik bilgi, özel alan bilgisi ve genel kültür bilgisi doğrudan etkilemektedir.

Alanda çalışacak yeterliklere sahip öğretmenlerin yetiştirilmesi için kısa ve uzun vadeli planlamalar yapılmalıdır. Kısa vadede dilin yapısını iyi bilen, Türk kültürüne hâkim adaylar sertifika programlarına kabul edilmelidir. Sertifika programlarında tecrübeli ve alan uzmanı hocalar eğitim vermelidir. Sertifika programları 2-4 hafta arasına sıkıştırılmamalıdır. Sertifika programları gelir kapısı olarak düşünülmemeli, program sonunda başarısız olan adaylara sertifika verilmemelidir.

Yüksek lisans ve doktora programları açılmış olan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi” alanı için uzun vadede eğitim fakülteleri bünyesinde lisans programları açılmalıdır. Öğretmen adayları bu bölümlerde beceri, Türk dili, Türk kültürü ve pedagojik formasyon derslerinin yanı sıra tiyatro, müzik, resim v.b. dersleri de almalıdır. Adaylar bu derslerin dil öğretimine sağlayabileceği katkılar hakkında bilinçlendirilmeli, “disiplinler arası olma” ilkesi dikkate alınarak öğretmenlerin farklı sanat dallarına yeri geldikçe derslerinde yer verme alışkanlığı kazanmaları sağlanmalıdır.

Yetiştirilecek olan öğretmenler hedef kitleye üslup, tarz, tutum ve yaşantılarıyla örnek olmalı; hedef kitleye Türk kültüründen kopuk bir öğretmen modeli çizmemelidir. Ayrıca bu öğretmenler Türk örf, âdet ve geleneklerine hâkim olmalı ve bildiklerini hedef kitleye öğretim süreci boyunca aktarabilecek bir yetkinliğe sahip olarak yetiştirilmelidir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında hizmet veren, tecrübe sahibi kurumların katılımıyla bir komisyon oluşturulmalı, komisyon tarafından “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi” programı hazırlanmalıdır. Bu programla öğretim standart hâle getirilmeli, sempozyum ve çalıştaylar aracılığıyla gerek öğretim programlarının gerekse öğretim süreçlerinin güncelliğinin korunması ve geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Yabancılara Türkçe öğreten kurum ve kuruluşlar ders kitaplarını ve materyallerini ortak programa uygun hâle getirmeli, hazırlanacak yeni çalışmalarla alanda kullanılacak ders malzemesi havuzu genişletilmelidir. Öğretmenler sadece ders kitaplarına bağlı kalmamalı, öğretim elemanları öğretimi zenginleştirecek çeşitli ders araç-gereçleri geliştirmeli, kitaplardan bağımsız ders materyalleri hazırlayabilmelidir. Açılması durumunda alandaki lisans programlarına yabancılara Türkçe öğretimi özelinde “materyal hazırlama ve geliştirme” dersi eklenmelidir.

Kaynakça

- Altun, M.(2015). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Sertifika Programları*. Web: http://www.dilbilimi.net/yto_sertifika_programlari.pdf adresinden 15.02.2017 tarihinde alınmıştır.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Barın, E. (2010). “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yeterliği ve Yardımcı Öğretmen Kavramı”, II. Uluslararası Türk Dünyası Kültür Kongresi, 19-25 Nisan, Çeşme-İzmir.
- Boylu, E. ve Başar, U. (2016). Türkçe Öğretim Merkezlerinin Güncel Durumu ve Standartlaştırılması Üzerine. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (Prof. Dr. İbrahim KAVAZ Özel Sayısı)*, (4)24, 309-324.

- Can, C. (2011). "Avrupa Birliği Dil Politikası ve Yabancı Dil Olarak Türkçe", *Yabancılar Türkçe Öğretimi – Politika, Yöntem ve Beceriler* (2. Baskı, Editörler: D. Yaylı ve Y. Bayyurt), s. 175-188, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çiftçi, M. (2011). Türkçe Öğretimi Yetiştirme Programı Sorunu. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 6/1 Winter 2011, p. 403-410.
- Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme (2013), Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü, ISBN: 978-3-86375-083-1. Almanya: telc GmbH.
- Göçer, A. (2013) "Türkiye'de Yabancılar Türkçe Öğretimi", *Yabancılar Türkçe Öğretimi El Kitabı* (Editörler: Mustafa Durmuş ve Alparslan Okur), s. 171-179, Ankara: Grafiker Yayınları.
- Kana, F., Boylu, E. ve Başar, U. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Yetiştirme Gerekliliği ve Lisans Programı Önerisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Journal of Theory and Practice in Education*, 12(5), 1125-1138 ISSN: 1304-9496.
- Karababa, Candaş, Z. C. (2009). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi ve Karşılaşılan Sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-227.
- Kavcar, C. (2002). Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretimi Yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2), 1-14.
- Mete, F. (2012a). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 102-125.
- Mete, F. (2012b). *Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenlerin Özel Alan Yeterlikleri Üzerine Bir Araştırma*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2010). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Bu Alan İçin Öğretmen Yetiştirme Önemi ve Gereği. Marmaris: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Öğretmenliği Çalıştayı Kitabı.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Temel Eğitime Destek Projesi "Öğretmen Eğitimi Bileşeni". (2006). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (2008). *Öğretmen yeterlikleri: öğretmenlik mesleği genel ve özel alan yeterlikleri*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Nurlu, M. (2011). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Taslak Programı, Uluslararası Türkçe Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi, 15-16 Aralık.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uçgun, D. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nın Gerekliliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies*, Vol 8/9 Summer, p. 2487-2498.
- Yağmur, K. (2011). Batı Avrupa'da anadili Türkçe olan öğrencilere Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi ve kuramsal sorunlar. D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Ed.), *Yabancılar Türkçe öğretimi politika yöntem ve beceriler* (ss. 221-230). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yavuz, S. (2013). Yabancı Dil Türkçe Öğreten İngilizce Öğretmenleri İle Bir Durum İncelemesi: Türkçe Balta Girmemiş Orman. *Turkish Studies*, Volume 8/8 Summer, p. 1463-1474.
- Yıldız, Ü. ve Tepeli, Y. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yeterlikleri Üzerine Bir Çalışma. *International Journal of Language Academy*, Volume 2/4, p. 564/578.
- Yunus Emre Enstitüsü (2017). http://www.yee.org.tr/tr/faaliyethaberleri/bir-yilda-1-milyon-kisiye-ulasik_4317, (Erişim Tarihi: 13.01.2017)

Yüksek Öğretim Kurulu. (2016). *Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi*. Web: <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden 18.02.2017 tarihinde alınmıştır.